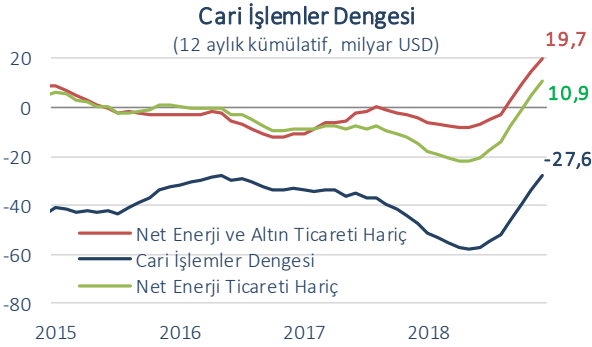

2018'de cari açık 27,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşti.

Ağustos 2018'den bu yana aylık bazda fazla veren cari işlemler hesabı Aralık ayında beklentilere paralel olarak 1,4 milyar USD açık verdi. Söz konusu gelişmede dış ticaret dengesindeki iyileşme eğiliminin ivme kaybetmesi ve seyahat gelirlerinin mevsimselliğin etkisiyle önceki aylara kıyasla gerilemesi etkili oldu.

2018 yılı genelinde cari açık yıllık bazda %41,6 oranında daralarak 27,6 milyar USD ile 2009'dan bu yana en düşük seviyeye indi. 2018'de cari açıktaki kaydedilen gerileme büyük ölçüde dış ticaret açığındaki daralmadan kaynaklandı. İç talepteki yavaşlamanın yanında Brent türü ham petrol fiyatının bir önceki yıla göre yaklaşık %30 gerilemesi de bu daralmada etkili oldu. Net seyahat gelirlerinin yıllık bazda %16,8 oranında artış kaydetmesi cari açıktaki iyileşmeyi destekledi. Net enerji ithalatı hariç tutulduğunda cari denge 2018'de 10,9 milyar USD fazla verdi. Altın ticareti de hariç tutulduğunda bu rakam 19,7 milyar USD oldu.

Doğrudan yatırımlarda 9,5 milyar USD'lik net sermaye girişi kaydedildi.

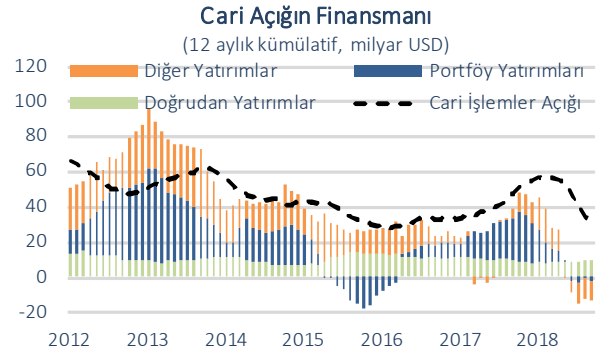
Doğrudan yatırımlar kaleminde Aralık ayında 803 milyon USD tutarında net sermaye girişi kaydedildi. 2018 yıl genelinde ise net doğrudan yatırımlar yıllık bazda %7,7 artarak 9,5 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Bu tutarın %62'si net gayrimenkul yatırımlarından kaynaklandı.

Portföy yatırımları 2018 genelinde zayıf seyretti.

Ekim ve Kasım 2018'de sermaye girişinin yaşandığı portföy yatırımları kaleminde Aralık ayında 1,8 milyar USD tutarında net sermaye çıkışı yaşandı. Yıl genelinde de zayıf bir performans sergileyen portföy yatırımlarında 2018'in tamamında 3 milyar USD'lik net sermaye çıkışı gözlenirken, yurt dışı yerleşikler hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 908 milyon USD ve 1 milyar USD tutarında net satış gerçekleşti.

Diğer yatırımlar...

Aralık ayında diğer yatırımlarda 518 milyon USD'lik net sermaye girişi kaydedilirken, 2018 genelinde toplam 10,5 milyar USD net sermaye çıkışı gerçekleşti. Bankaların kısa vadeli borç, uzun vadeli borç ve net sermaye girişi ise 8,7 milyar USD'lik borç geri ödemesi bu gelişmede etkili oldu.

2018'de uzun vadeli borç çevirme oranı bankacılık sektöründe gerilemeye devam ederek %76 ile Şubat 2010'dan bu yana en düşük seviyeye indi. Bankacılık dışı sektörlerde ise bu oran %133 düzeyinde gerçekleşti.

Rezerv varlıklar ve net hata noksan 2018 yılında cari açığın finansmanında öne çıktı.

Aralık ayında rezerv varlıklar 860 milyon USD artarken, net hata ve noksan kaleminde 2,8 milyar USD tutarında sermaye girişi kaydedildi. Yıl genelinde rezerv varlıklar ve net hata noksan kalemleri cari açığın finansmanında öne çıktı. 2017 yılında 8,2 milyar USD azalan rezerv varlıklar

Türkiye'ye Net Sermaye Girişleri

	(milyon USD)		Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	2017	2018	2017	2018
Cari İşlemler Dengesi	-47.347	-27.633	-	-
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	39.140	17.256	100,0	100,0
-Doğrudan Yatırımlar	8.845	9.526	22,6	55,2
-Portföy Yatırımları	24.476	-3.011	62,5	-17,4
-Diğer Yatırımlar	5.188	-10.490	13,3	-60,8
-Net Hata ve Noksan	614	21.173	1,6	122,7
-Diğer	17	58	0,0	0,3
Rezervler⁽¹⁾	8.207	10.377	-	-

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Kaynak: TCMB, Datastream

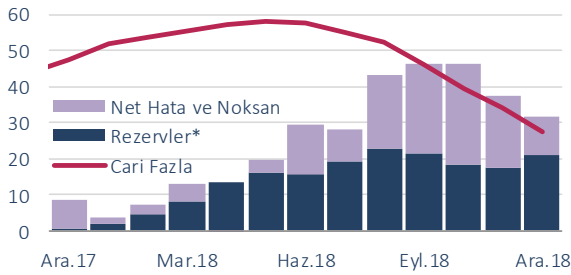
2018'de de 10,4 milyar USD geriledi. Net hata ve noksan kaleminde ise aynı dönemde 21,2 milyar USD'lik bir sermaye girişi gözlemlendi. Söz konusu iki kalem toplam 31,6 milyar USD ile bu dönemde 27,6 milyar USD düzeyinde gerçekleşen cari açığın yanı sıra sermaye kalemlerindeki net çıkışa da finansman sağladı.

Beklentiler...

2018 yılında petrol fiyatlarındaki düşüşün de etkisiyle dış ticaret göstergelerinde gözlenen belirgin iyileşmenin yanı sıra seyahat gelirlerindeki toparlanma cari dengeyi olumlu etkiledi. Böylece 2018 yılının ilk yarısında genişleyen cari açık yılın geri kalanında gerileyerek son 9 yılın en düşük değerini aldı. 2019'da da yurt içi ekonomik faaliyetlerdeki yavaşlamanın cari dengeyi olumlu etkilemeye devam edeceğini düşünüyoruz. Diğer taraftan petrol fiyatlarının seyri cari denge üzerinde etkili olmayı sürdürecektir.

Rezervler, Net Hata Noksan ve Cari Açık

(12 aylık kümülatif, milyar USD)

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Aralık 2018	Ocak - Aralık 2017	Ocak - Aralık 2018	% Değişim
Cari İşlemler Dengesi	-1.437	-47.347	-27.633	-41,6
Dış Ticaret Dengesi	-1.683	-58.955	-41.585	-29,5
Hizmetler Dengesi	1.068	19.938	24.770	24,2
Seyahat (net)	898	17.655	20.625	16,8
Birincil Gelir Dengesi	-958	-11.044	-11.695	5,9
İkincil Gelir Dengesi	136	2.714	877	-67,7
Sermaye Hesabı	-1	17	58	241,2
Finans Hesabı	1.379	-46.716	-6.402	-86,3
Doğrudan Yatırımlar (net)	-803	-8.845	-9.526	7,7
Portföy Yatırımları (net)	1.840	-24.476	3.011	-
Net Varlık Edinimi	862	-394	3.175	-
Net Yükümlülük Oluşumu	-978	24.082	164	-99,3
Hisse Senetleri	143	3.192	-908	-
Borç Senetleri	-1.121	20.890	1.072	-94,9
Diğer Yatırımlar (net)	-518	-5.188	10.490	-
Efektif ve Mevduatlar	-1.892	1.090	1.281	17,5
Net Varlık Edinimi	-2.883	3.583	8.435	135,4
Net Yükümlülük Oluşumu	-991	2.493	7.154	187,0
Merkez Bankası	-503	513	4.275	733,3
Bankalar	-488	1.980	2.879	45,4
Yurt Dışı Bankalar	-991	-886	1.735	-
Yabancı Para	-527	-1.780	-2.504	40,7
Türk Lirası	-464	894	4.239	374,2
Yurt Dışı Kişiler	503	2.866	1.144	-60,1
Krediler	2.769	-2.840	10.071	-
Net Varlık Edinimi	437	589	121	-79,5
Net Yükümlülük Oluşumu	-2.332	3.429	-9.950	-
Bankacılık Sektörü	-1.999	2.112	-15.003	-
Bankacılık Dışı Sektörler	-282	2.684	5.888	119,4
Ticari Krediler	-1.492	-3.500	-888	-74,6
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	97	62	26	-58,1
Rezerv Varlıklar (net)	860	-8.207	-10.377	26,4
Net Hata ve Noksan	2.817	614	21.173	3.348,4

(*) Pozitif değerler cari açığın finansmanına katkıyı gösterir.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem Bařekonomist izlem.erdem@isbank.com.tr	İlker řahin Uzman ilker.sahin@isbank.com.tr
Alper Gürler Birim Müdürü alper.gurler@isbank.com.tr	Gamze Can Uzman gamze.can@isbank.com.tr
H. Erhan Gül Müdür Yardımcısı erhan.gul@isbank.com.tr	Ayřim Kalkan Uzman Yardımcısı aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.